



Com ens retraten les guies turístiques?



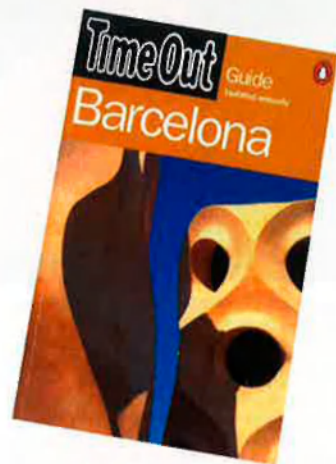
Les guies turístiques sobre els Països Catalans contribueixen, encara, a mantenir equívocs i tòpics. Tot seguit, quatre aproximacions a les “realitats” retratades per les guies angleses, franceses, alemanyes i nord-americanes.

Catalunya 'and company'

Gràcies als Jocs Olímpics del 1992, els nord-americans ja saben situar Catalunya al mapa. Com a mínim, la ciutat de Barcelona. El món anglosaxó fa una aproximació desigual a la realitat dels Països Catalans. Els anglesos disposen de guies de qualitat, però algunes de les més llegides continuen disseminant tòpics. Als EUA, la situació és força pitjor.

El 1985, qui escriu això va passar mitja horeta en una llibreria de Londres fullejant tot un prestatge ple de guies sobre Barcelona, Catalunya i les Balears, frisos per veure què en deien, de la cultura i la llengua d'aquests llocs. Va resultar que no en deien absolutament res amb l'excepció d'una sola guia, la qual, a l'apartat sobre Barcelona, posava el següent: "A més de l'espanyol, també s'hi parla un altre idioma, el català. Només hi ha dues paraules catalanes que el visitant hauria de conèixer: *dones* i *homes*". Des d'aleshores, la conversió de Barcelona en la quarta ciutat més visitada d'Europa (la més visitada, en el cas dels britànics), en una meca –juntament amb València i Eivissa– de la vida nocturna, i en una referència ineludible pel que fa al creixent moviment antiglobalització, ha fet que les guies de l'última generació ja facin gala d'uns coneixements lingüístics i culturals que van força més enllà d'una visita a can Felip. Tant és així, que a hores d'ara alguns dels comentaris sobre el tema fins i tot ferrien la sensibilitat de més d'un polític *mesetari*.

La conversió de Barcelona en la quarta ciutat més visitada d'Europa ha fet que les guies tinguin una major sensibilitat amb la llengua



Gay & Lesbian

Barcelona's gay scene is bursting with bars, clubs and more, and then of course there's Sitges...



Dietrich: no jeans, no trainers. See p221.

Arts & Entertainment

Barcelona's gay scene, as well as the gay tourist count, keeps growing at a phenomenal rate. There are now more than 200 establishments catering specifically to the gay and lesbian market. These include gay bars, dance clubs, gyms, restaurants, services and a variety of interesting shops. Moreover, this architecturally majestic port city also offers the visitor the beautiful beach town and gay mecca of Sitges a few kilometers away.

The city hosts a lively gay community that flexes its economic muscle even on the political scene. One area of the Eixample, roughly in the blocks around the junction of C/Muntaner and C/Consell de Cent (map p221 C5), has acquired such a concentration of gay venues that it has become known as the *Gay Triangle*, and is well on the way to becoming the Soho or West Hollywood of Barcelona. It comes as no surprise to learn that Barcelona is one of the few Spanish cities to recognise significant rights of gay domestic partners. At the same time, however, while it's true that attitudes are changing rapidly, it is still not uncommon to meet young *guapos* (good-looking men who cannot invite

you back to their place because they live with their parents). So, be prepared.

The visitor should also keep in mind that some of the best places to have a 'gay old time' are not strictly gay. Nightlife here brings many different types of people together to *pasarlo bien* (have a good time). The gay scene, sometimes called *el ambiente* – which can equally be translated just as 'atmosphere' – is quite gender- and persuasion-mixed. Don't worry about dress codes – you can wear just about anything or almost nothing. Like most things in Spain, gay nightlife goes on long and late, so make the most of it; you can always rest on your return from your trip. If you like to stroll and/or you're an eye candy addict, then this is your town; cruising and sightseeing combine fluidly.

A *Gay Barcelona* map and answers to questions are available in *Señorita and Zeus* (see p225). In addition, there are several free city gay rags that you can pick up for more information about current events and updated listings. The sleek local magazine *Nois* is comprehensive, accurate, has a great map, and

Les tres guies seleccionades són *The Time Out Guide to Barcelona*, *l'Eye-witness Travel Guide to Barcelona and Catalonia*, i *Let's Go Spain and Portugal*. Com que responen a tres conceptes de guia força diferents, caldria explicar, abans de tot, que la *Time Out* és una guia de ciutat, dedicada gairebé exclusivament a Barcelona; al cap de només quatre anys, per cert, s'ha convertit en la guia sobre Barcelona més venuda en llengua anglesa arreu del món. Més de la meitat de *l'Eye-witness Travel Guide*, editada a Nova York, parla de la resta de Catalunya en un to sobri però concís, amenitzat, això sí, per més de 600 fotografies i il·lustracions explicatives. La guia *Let's Go*, d'altra banda, és més aviat del tipus "si-és-dimecres-devem-ser-a-Bilbao", tal com insinua el seu mateix títol: *Espanya i Portugal, incloent-hi el Marroc*; amb només 700 pàgines disponibles per parlar de tots aquests llocs, no és de sorprendre que contingui un munt d'errors i que el nivell d'informació sigui més aviat superficial; no obstant això, és la guia sobre la península més venuda als Estats Units.

Les introduccions. Totes les guies comencen amb un petit apartat orientatiu que resumeix les qualitats més destacades –segons els autors– del lloc en qüestió. La de *Time Out* sobre Barcelona és la més entusiasta de totes. Escrita pel seu editor, William Truini, resident a la ciutat, comença: "Avui en dia hi ha pocs llocs al planeta que tenen l'atractiu que té Barcelona." Remarca la catalanitat de la ciutat en uns termes altament positius: "En un món aparentment embuixat per la globalització, Barcelona persisteix com un bastió de respecte per a les identitats locals en tant que capital de Catalunya, un país petit la llengua i la cultura del qual s'han reviscolat d'una manera tremenda en els últims vint-i-cinc anys de democràcia." Els de *l'Eye-witness Guide*, al contrari, remarquen la naturalesa conservadora dels catalans, i es remeten als resultats electorals de Jordi Pujol; també comenten que, als catalans, no els interessin els toros, que ballen sardanes "sense passió", que són molt treballadors i paguen més en impostos del que reben; a més, es parla

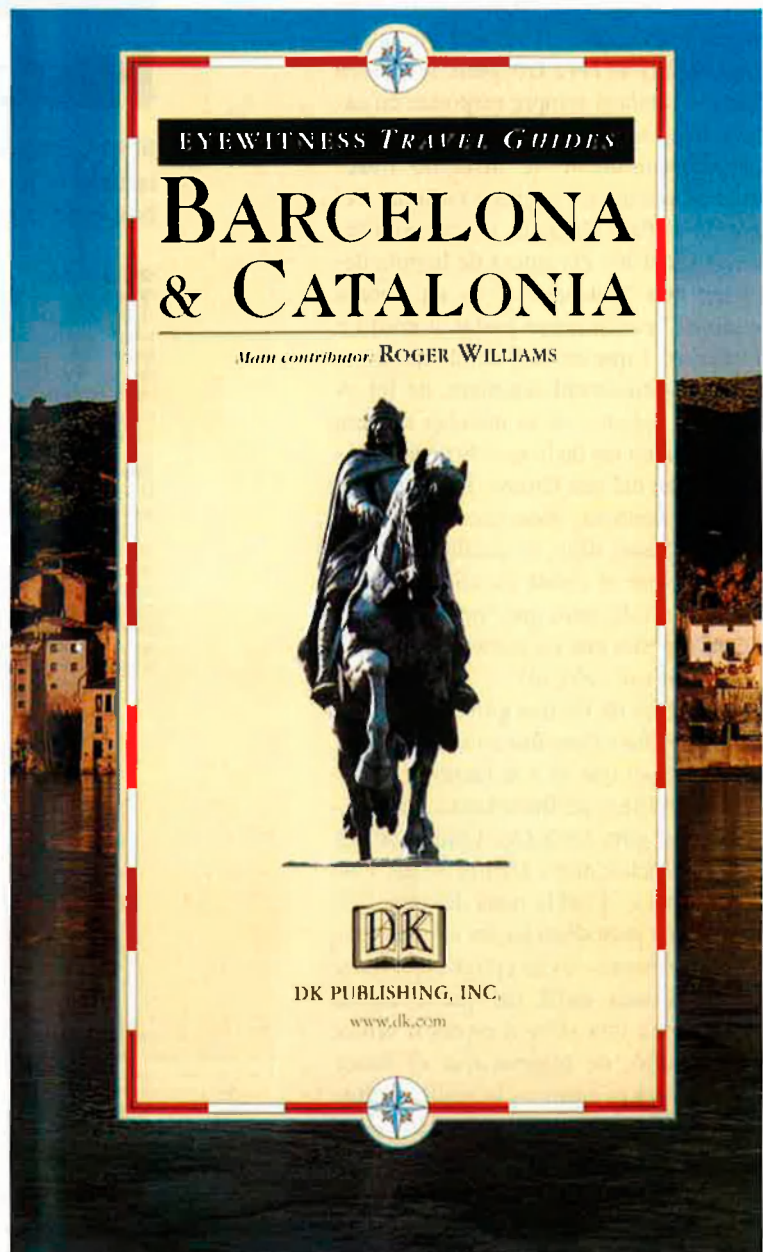
220 Time Out Barcelona Guide

"En un món embuixat per la globalització, Barcelona persisteix com un bastió de respecte per les identitats locals"

—breument, gràcies a Déu— del vell tòpic del seny i la rauxa, dues qualitats que aparentment han convertit tots els catalans en uns éssers bipolars capaços de passar d'una “tranquil·litat burgesa” a un “èxtasi caòtic” en un tres i no res. La guia *Let's Go* es limita a lloar la gran varietat geogràfica de Catalunya i, un cop més, el tarannà suposadament treballador dels catalans. Pel que fa a les Balears, la seva visió és encara menys precisa: Palma és la capital dels turistes rics, i està en una lluita permanent amb “Eivissa, també coneguda com Ibiza City” (sic) gràcies al fet que totes dues ciutats reivindiquen la capitalitat cultural de les Illes (doble sic). Menorca, d'altra banda, “porta una vida privada que consisteix en platges abandonades... I misteriosos megàlits de l'edat del bronze.” València i el País Valencià (aquí anomenat la costa de l'est) són “l'Horta d'Espanya” i prou.

La història. Tant la guia *Time Out* com l'*Eyewitness Guide* fan un esforç considerable de contextualitzar Barcelona i Catalunya respectivament dins d'una història general dels Països Catalans. La guia *Time Out* hi dedica ni més ni menys que vint-i-cinc pàgines, que donen una idea força completa de les “moltes vides” que ha viscut Barcelona: “un port poc important per als romans, el centre d'un gran imperi, un paradís per als burgesos, un viver de revolucionaris i un símbol de modernitat”, tal com diu l'entrada. L'*Eyewitness Guide* ha intentat explicar tot això en només set pàgines, que, tanmateix, resumeixen prou bé les fases històriques més importants des de Guifré el Pelós fins a Franco passant per les guerres dels segadors i de la Successió. Hi ha algun error, com ara l'afirmació que les quatre barres de la senyera representen les quatre províncies catalanes, però aquesta mena de relliscada es pot perdonar fàcilment si la comparem amb els lapsus que abunden a les seccions pertinents de la guia *Let's Go*. Per començar, segons aquesta, Catalunya es va unir a Espanya el 1137, després d'haver “pispat la corona d'Aragó”. València, d'altra banda, va ser conquerida breument per El Cid el 1094 i no va ser reconquerida —sempre segons la guia—

**Segons la guia
'Let's go',
València va ser
conquerida
per El Cid el 1094
i no va ser
reconquerida fins
al 1939 per Franco**



fins al 1939, per Franco. No es parla de la història de les Illes Balears.

Llengua i cultura. *L'Eyewitness Guide* fa un intent valent però no del tot precís d'explicar la situació lingüística a Catalunya. Afirmar que el català té vuit milions de parlants (una xifra un pèl exagerada) i tot seguit afegeix: "els catalans no consideren que és maleducat parlar en català davant d'algué que només parla espanyol"; aquesta observació, però, es contradia amb una altra, unes cent pàgines més avall: "Si respones en espanyol a una pregunta feta en català, l'altra persona canviarà automàticament a l'espanyol." Ara bé, la llista de frases útils és exclusivament en anglès i català. Els de *Let's Go*, però, asseveren que els catalans sempre responen en català, fins i tot si se'ls parla en espanyol, però, curiosament, la llista de frases útils és només en anglès i castellà. Pel que fa al País Valencià, secessionistes sense saber-ho, els autors de la guia declaren que "*valenciano*" és un idioma regional "escassament parlat al nord i a l'interior" i que és molt semblant al català. Sospitosament semblant, de fet. A les Illes Balears, de la mateixa manera que no diuen res de la seva història, tampoc parlen del seu idioma. La guia *Time Out*, per contrast, dona dues llistes llargues de frases útils, en català i castellà. Afegeix que el català és útil per llegir menús i rètols, però que "no tots els catalans esperen que els estrangers el sàpiguen utilitzar". No, oi?

En fi, dues de les tres guies de la mostra (*Time Out* i *Eyewitness*) són altament sensibles pel que fa a la identitat cultural i lingüística de Barcelona i de Catalunya. La guia *Let's Go*, l'única de les tres que inclou altres territoris dels Països Catalans –i val la pena destacar que la mateixa periodista ha fet les tres seccions pertinents– evita entrar en el tema identitari més enllà de quatre tòpics i dissemina una sèrie d'errors o errors per omissió, de manera que el lector mitjà no pot ni ensumar la realitat cultural i/o històrica d'aquesta zona de l'estat espanyol.

Ni en broma.

Matthew Tree



In Context

History

Roman backwater, centre of empire, bourgeois paradise, hotbed of revolution and modern style mecca – Barcelona has lived many lives.

THE ORIGINS

The Romans founded Barcelona, in about 15 BC, on the Mons Taber, a small hill between two streams that had a good view of the Mediterranean, and which today is crowned by the cathedral. The plain around it was sparsely inhabited by the Laetani, an agrarian Iberian people known for producing grain and honey and gathering oysters. Named *Barcino*, the town was much smaller than the capital of the Roman province of Hispania Citerior, Tarraco (Tarragona), but had the only harbour, albeit a poor one, between there and Narbonne.

Like virtually every other Roman new town in Europe it was a fortified rectangle with a crossroads at its centre, where the Plaça Sant Jaume is today. It was a decidedly unimportant provincial town, but nonetheless the rich plain provided it with a produce garden, and the sea gave it an incipient maritime trade. It acquired a Jewish community very soon after its

foundation, and was associated with some Christian martyrs, notably Barcelona's first patron saint Santa Eulàlia. She was supposedly executed at the end of the third century via a series of revolting tortures, including being rolled naked in a sealed barrel full of glass shards down the alley now called *Wixada* (desent) de Santa Eulàlia.

Nevertheless, Barcelona accepted Christianity shortly afterwards, in 312 AD, together with the rest of the Roman Empire, which by then was under growing threat of invasion. In the fourth century *Barcino*'s rough defences were replaced with massive stone walls, many sections of which can still be seen today. It was these ramparts that ensured Barcelona's continuity, making it a stronghold much desired by later warriors (for more on relics of Roman Barcelona, see p72).

These and other defences did not prevent the empire's disintegration. In 415, Barcelona

Time Out Barcelona Guide 7

L'“Eyewitness Guide” fa un intent valent però no del tot precís d'explicar la situació: el català –diu– té vuit milions de parlants